

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Демографія»

на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Управління персоналом та економіка праці»
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада
праці та економічної теорії

Шаповалов Віталій Олегович

к.е.н., доцент

доцент кафедри управління персоналом, економіки

Контактний телефон	+38-050-30-52-362
Електронна адреса	shapovaloff79@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.ypep.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування знань про демографічні явища та процеси у суспільстві та набуття практичних навичок щодо комплексного аналізу демографічної сфери та відтворення населення.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 16 год., семінарські заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та семінарські заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Наявність базових економічних знань
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> • ПР02. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя. • ПР08. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. • ПР09. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної,	<ul style="list-style-type: none"> • К2 (ЗК2). Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. • К4 (ЗК04). Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; • К8 (ЗК08). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; • ПР13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; • ПР17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків; • ПР26. Використовувати знання щодо організації економіки праці, кадрового діловодства, та формування і розвитку трудового потенціалу в управлінні персоналом та соціально-трудовою сферою на мікрорівні 	<p>інформації з різних джерел;</p> <ul style="list-style-type: none"> • K18 (СК05). Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. • K19 (СК06). Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. • K22 (СК08). Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин; • K22 (СК09). Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси. • K27 (СК14). Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. • K28 (СК15). Здатність використовувати знання, уміння й практичні навички в галузі економіки праці та соціально-трудових відносин, нормування, організації, фізіології та психології праці для підвищення ефективності управління персоналом підприємства

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Демографія як наука та її категорії		
Тема 1. Предмет, завдання і методи демографії	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу.	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Історія розвитку демографії як науки. <i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>
Тема 2. Основи демографічного аналізу	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу.	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Потенційна демографія як новий напрям демографічного аналізу <i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>
Тема 3. Чисельність населення та його рух.	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу.	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Історія та мета проведення переписів населення. <i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>
Тема 4. Демографічні структури населення та їх характеристика	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу.	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Демографічне навантаження населення: поняття, види, способи вимірювання <i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>
Модуль 2. Демографічні процеси та їх показники		
Тема 5. Шлюбність та розлучуваність як демографічні процеси	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів)	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Причини розлучуваності та їх характеристика

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Демографія як наука та її категорії		
	дистанційного курсу.	<i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>
Тема 6. Народжуваність та смертність як демографічні процеси	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу.	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Репродуктивна поведінка населення <i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>
Тема 7. Міграція населення як демографічний процес	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу.	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Трудова міграція в Україні <i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>
Тема 8. Демографічне прогнозування та демографічна політика	Відвідування занять; виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; виконання завдань (тестування, опрацювання навчальних матеріалів) дистанційного курсу.	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Демографічна проблема серед глобальних проблем сучасності. <i>Завдання 2. В дистанційному курсі виконати тестування самоконтролю знань</i>

Інформаційні джерела

1. Дорошенко Л. С. Демографія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Дорошенко. — К.: МАУП, 2005. — 112 с.
2. Махорін Г. Л. Основи демографії. Курс лекцій / Г. Л. Махорін. — Житомир: Вид-во “Волинь”, 2009. — 96 с.
3. Муромцева Ю. І. Демографія: Навч. Посібник / Ю. І. Муромцева. — К.: Кондор, 2006. — 300 с.
4. Пальян З. О. Демографічна статистика: Навч.-метод. посібник / З. О. Пальян. — К.: КНЕУ, 2006. — 132 с.
5. Прибиткова І.М. Основи демографії: Посібник для студ. гуманітарних і суспільних фак. вузів. / І. М. Прибиткова. — К.: АртЕк, 1995. — 256 с.
6. Стеценко С.Г. Демографічна статистика з основами демографії: Підручник. / С.Г. Стеценко — К.: Вища школа, 2005. — 415 с.
7. Борисов А. Демография: Ученик для вузов / А. Борисов. — М.: Нота Бене Медиа Трейд Комп., 2003. — 344 с.
8. Демографический энциклопедический словарь / Ред. Д. И. Валентей. — М.: Сов. энциклопедия, 1985. — 608 с.
9. Денисенко, М.Б. Демография. Учебное пособие / М. Б. Денисенко, Н. М. Калмыкова. - М.: Изд -во РГСУ. - 2010. — 458 с.
10. Медков В. М. Демография: Учебное пособие. Серия «Учебники и учебные пособия» / В. М. Медков. — Ростов-на-Дону: «Феникс», 2002. — 448 с.
11. Підгорний А. З. Демографічна статистика: Навч. посібник / А. З. Підгорний. — Одеса.; ОДЕУ, 2010. — 169 с.
12. Саградов, А.А. Экономическая демография: Учеб. пособие / А. А. Саградов. — М.: ИНФРА-М, 2005. — 256 с.
13. Стеценко С.Г. Статистика населения: Підручник. / С.Г. Стеценко, В.Г. Швець. - К.: Вища школа, 2009. - 463 с.
14. Харченко Л. П. Демография: учебн. пособие / Л. П. Харченко. - М.: Омега-Л, 2012. — 372 с.
15. Демография [Электронный ресурс] : электронный учебник / под ред. В. Г. Глушкова, Ю. А. Симагин. — электрон. дан. — Москва : Кнорус, 2010. — 1 электрон. опт. диск (CD-ROM).
16. Добренко О. Демографічна ситуація як індикатор функціонування професійного ринку праці [Текст] / О. Добренко // Україна: аспекти праці. — 2015. — № 8. — С. 42–50. — Те саме [Електронний ресурс]. — Режим доступу: електрон. чит. зал ПУЕТ.
17. Логвин М. М. Демографія [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / М. М. Логвин. — Полтава: ПУЕТ, 2010. — Режим доступу: http://elib.puet.edu.ua/action.php?kt_path_info=lm.web.view&fDocumentId=399794
18. Населення України за 2018 рік: Демографічний щорічник [Електронний ресурс] / від. за випуск М. Б. Тімоніна. — К.: Державна служба статистики, 2019. — 188 с. — Режим доступу: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2019/zb_ukr_2018.pdf
19. Населення України: Оперативна інформація [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. — Режим доступу: <http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/>

20. Розподіл постійного населення України за статтю та віком на 1 січня 2020 року: Статистичний збірник [Електронний ресурс] / за ред. М. Тімоніної. – К. : Державна служба статистики, 2020. – 344 с. – Режим доступу: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2020/roz_nas20.pdf.
21. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2020 року: Статистичний збірник [Електронний ресурс] / за ред. М. Тімоніної. – К. : Державна служба статистики, 2020. – 82 с. – Режим доступу: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2020/zb_chuselnist%202019.pdf
22. Шаповалов В.О. Демографія [Електронний ресурс]: дистанційний курс навчальної дисципліни / В. О. Шаповалов. – Полтава: ПУЕТ, 2020. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни «Демографія» включає у себе:

- загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає в себе дистанційний курс в середовищі Moodle.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: відповіді (усні або письмові) на ключові питання теми з використанням підручників (їх ксерокопій) та мобільних девайсів не дозволяються. Мобільні пристрої дозволяється використовувати в процесі заняття для пошуку відповідей на додаткові питання та при здійсненні розрахунків. Користуватися допомогою сторонніх осіб для виконання завдань дистанційного курсу заборонено
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publicna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): конспект лекцій (8 балів); виконання домашнього завдання (8 балів); робота на семінарських заняттях (12 балів); виконання завдань (тестування) дистанційного курсу (12 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): конспект лекцій (8 балів); виконання домашнього завдання (8 балів); робота на семінарських заняттях (12 балів); виконання завдань (тестування) дистанційного курсу (12 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни